

DE PLATE

Tijdschrift van de Oostendse Heemkundige Kring, V.Z.W. "DE PLATE"

Verantwoordelijke uitgever : E. DE TAEYE
Vindictivelaan, 24
8400 OOSTENDE

3de jaargang, nr. 5, februari 1974

U I T N O D I G I N G

De derde wintervoordracht grijpt plaats op

DINSDAG 26 februari 1974

te 20.30 u in de Conferentiezaal van het Stadhuis.

Ons Confrater en Bestuurslid Walter MAJOR zal een voordracht houden over het begin in de

OOSTENDSE LUCHTVAARTGESCHIEDENIS

- DE VLIEGENDE KRATTEN -

De stichting van de "Aéro Club d'Ostende et du Littoral" op 2 januari 1909 door de Baron Raoul de Vrière en de "fantastische" vlucht van Louis Paulhan op 17 september 1909 bleven in onze stad niet zonder gevolg.

De roem en de latente mogelijkheden om in de luchtvaart enorme winsten op te strijken zetten enkele stadsgenoten aan om te volgen hun dierste luchtvaartdromen te realiseren. Hun namen? De gebroeders Louis en Nicolas Boel, de garagehouder Alfred Williame en Georges De Commines.

Van deze laatste hoorde onze vriend Major voor het eerst in ons Heemkundig Museum. Een onzer trouwste en werkzaamste leden Gilbert Vermeersch herinnerde zich nog een rijmpje uit een volksliedje anno 1910, dat zijn grootouders dikwijls hadden gezongen: "En 't vliegmachien van De Commines kan niet vliegen zonder wind".

Het is wel écht jammer, zo weet Walter Major te vertellen, dat ik ondanks een ware speurtocht tot heden niemand ontmoette, die zich dat folkloristisch lied herinnerde. Dit is helaas niet het enige gebrek in mijn moeizaam opgebouwd historisch kaartenhuisje. Nog steeds zoek ik naar de door Vital Keuller getekende affiche, die in 1910 tijdens de vlucht van Jan Olieslagers te Oostende werd uitgehangen. Heeft garagehouder Bakker ooit zelf een vliegtuig willen bouwen, of toont de mysterieuze foto het toestel van G. De Commines dat in de garage van N. Bakker was ondergebracht? En welke leraar stichtte in 1926 de eerste jeugdclub der luchtvaart te Oostende? Ook nog: Wanneer landde het eerste toestel op de luchthaven te Stene? En welke firma bouwde de "Plaine d'aviation"? Dit zijn slechts enkele van de tot op heden voor mij onbeantwoorde vragen.

Misschien kunt U, waarde Leden, onze gastspreker daarover meer inlichten.

Maar om te weten wat hij wél weet over de Oostendse luchtvaartgeschiedenis moet U absoluut de voordracht, welke met interessante dia's wordt opgeluisterd, bijwonen.

Toegang kosteloos en vrij. Ook niet leden zijn welkom.

De jaarlijkse algemene statutaire vergadering kende dit jaar een grote belangstelling.

Na de jaarlijkse verslagen betreffende de werking en de kastoe-stand werd er overgegaan tot een gedeeltelijke herkiezing van het Bestuur. Werden herkozen of verkozen : E. De Taeye, F. Edebau, L. Bakker, G. Vermeersch, J. Dreesen, W. Major en O. Vilain.

Na het officiële deel kwam de jaarlijkse veiling van boeken, prentkaarten, brochures en maatschappijborden. Verschillende leden waren gelukkig een bijzonder koopje te hebben kunnen doen. Heel wat zaken werden op het allerlaatste ogenblik te koop aangeboden, zodat ze niet meer in "De Plate" konden medegedeeld worden. Een verwittiging voor de afwezigen, die zich beklagen dat ze er niet bij waren. In ieder geval in 1975 gaat de derde veiling door.

SINDS WANNEER ZIJN ZEEBADEN IN DE MODE?

In het deel van de "Monumenta Germaniae historica, Scriptores rerum Merovingicarum", toegeschreven aan Fredegarius, lezen we dat CLODIO (de Behaarde), de eerste koning der Franken, die zijn zetel in 431 te Doornik vestigde en overgrootvader was van Clovis, het schone seizoen met zijn familie aan de kust doorbracht.

"Fertor super litore (sic.) maris aestatis tempore
"Chlodeo com uxore residens"

De zee trok bijgevolg de Frankische koningen en dus ook hun gevolg aan, zodat de "belle époque" slechts een herhaling is van wat de geschiedenis ons bracht.

(Jef KLAUSING)

HET V.V.F.

Onze vrienden van het V.V.F. hebben onder zeer grote belangstelling hun ruime en mooi ingerichte lokalen in de Dr. L. Colenstraat officiële voor geopend verklaard.

We zagen de noeste werker Voorzitter Eddy Van Haeverbeke te midden van zijn even trouw Bestuur als een gelukkig man. Wij waren dan ook even gelukkig als hijzelf. Welke weg is er al niet afgelegd geworden sinds de eerste vorsers op het gebied van familiegeschiedenis te Oostende hun hoofden bijeenstaken.

Neen, niemand kan ontkennen dat de Vereniging die in "Numéro zes" huist, zeker een der bedrijvigste van onze stad is.

"De Plate" wenst van ganser harte dat het zo mag blijven doorgaan en biedt hierbij haar welgemeende gelukwensen aan haar noeste zustervereniging aan.

.../...

KAAIEN

Weet U hoeveel kaaien er zijn op het Oostends grondgebied ? We hebben ze voor U nageteld, het zijn er 19. We vernoemen ze even :

Brandariskaai, Cockerillkaai, Eduard Anseelekaai, Havengeulkaai, Hendrik Baelskaai, Henri Deweertkaai, Houtkaai, Konterdamkaai, Molendorpkaai, Nieuwe Werfkaai, Montgomerykaai, Natiënkaai, Oostkaai, Slachthuiskaai, Slipwaykaai, Tijdokkaai, Visserskaai, Wandelaarkaai en Werfbankkaai.

BREDENE IN PRENTKAARTEN

Verleden maand deelden wij U mede dat heel wat gemeenten uit de kuststreek thans in de reeks "In oude prentkaarten" werden opgenomen. Sommige leden beklagen er zich over dat ze "Bredene in prentkaarten" nergens konden aantreffen.

Voor zover ons bekend kunnen er exemplaren besteld worden bij de Heemkundige Kring "Ter Cuere" Bredene en dit mits storting van de som van 220 Fr op P.C. nr. 547808 van Julia Defever, Bredene, met de vermelding "Bredene in oude prentkaarten".

DIALEKT- EN TAALSTUDIES

Op dit ogenblik kan men nog steeds bestellen bij de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde, Koningstraat, 18 te Gent volgende publicaties die voor onze strek van belang zijn :

R. Duponselle : IJzerfront en dialect (1942) 180 Fr
A. Sercu : Het dialect van Oostduinkerke en omgeving (1973)
540 Fr

En bij het Instituut voor Naamkunde, Blijde-Inkomststraat, 5
3000 Leuven P.C. nr. 60.0838 zijn nog te koop :

O. Leys : Het augmentatie- en het diminutiefsysteem in een
Westvlaams dialect (1968) 80 Fr
M. Gyseling : Toponomie van Oudenburg (1950) 300 Fr

Dit laatste werk is zeer interessant voor onze streek en geeft tevens een historisch overzicht van de oudste periode van de Oudenburgse gemeente weer.

KAREL JONCKHEERE

Bij een T.V.-spelprogramma waarbij Karel Jonckheere van het paneel deel uitmaakte, hoorden wij hem de lof toegezwaard krijgen alsdat hij een "levende poëzie-computer" is.

Dit bracht ons tevens eens in herinnering dat eveneens bij een bepaald programma Karel Jonckheere vroeg of men een Nederlands woord kent waarin er vier letters E op elkaar volgden en welke het woord is waarin de meeste medeklinkers op elkaar volgen.

Het eerste woord is Zeeëend.

Het tweede woord is aNGSTSCHReeuw (In angstschreeuw volgen
8 medeklinkers elkaar op).

Inderdaad, men moet Karel Jonckheere heten om al deze taalsnuffjes te kennen en te onthouden.

.../...

BRIEVEN

FAMILIE VAN ISEGHEM

Vanwege Dr. Léquyer uit Nantes (Frankrijk) ontvingen we een kleur-foto van een schilderij waarop men een driemaster ziet. Het schilderij zelf dateert van 1836 en werd geschilderd door Roux uit Marseille.

Dr. Léquyer schrijft op de keerzijde van de foto volgende nota :

"Aglaé de Nantes, trois-mats de 231 Tx., armé par F. Queneau (annuaire de Nantes, 1834). Capitaine Andronic Van Iseghem. Mort assassiné par un malais à Sumatra en 1839 (La France envoya une frégatte pour venger sa mort). Né à Nantes, Andronic Van Iseghem était un des fils de Bruno Van Iseghem, né à Bruges en 1764 de Jean-Joseph Van Iseghem (un des frères du Bourgmestre André-Jean Van Iseghem) et de Marie Van der Straeten ; Bruno Van Iseghem qui mourut à Nantes en 1827 avait épousé Céleste Monnier, fille de Julien-Célestin Monnier Sr. de la Rivière qui fut le dernier avocat-général à la Chambre des Comptes de Bretagne avant la Révolution. Bruno eut plusieurs fils, l'un médecin, Frédéric Van Iseghem mourut à Montévideo, l'autre, Henri (1799-1881) était le grand-père de ma mère Gabrielle Van Iseghem (1883-1967).

Note du Dr. Lequyer de Nantes à l'intention de Marthe Van Iseghem, descendante d'André-Jean.

Nantes le 22/1/74.

Dr. Lequyer

1, Place Dumaestier
4400 Nantes (Fr.)

NOG OVER KAMIELTJE

Jef Klausning schrijft ons : "Over het antwoord van Ed. Van Alderweireldt kan ik me niet volledig akkoord verklaren. Ik herinner me namelijk dat de naam van de mazoettram "Kamieltje" niet alleen voor het trammetje naar Diksmuide bestemd was, maar ook in andere streken van het land werd die tram "Kamieltje" genaamd. Het kan wel zijn dat die naam uit de kuststreek komt, maar ik wens toch meer gegevens".

OOSTENDE EN MALEISIE

Dat Jef een goede propagandist is voor "De Plate" dat weten we, maar dat hij tevens zo hoog met zijn werkdomein te Kuala Lumpur oploopt hebben we ervaren toen we een kaart van ons lid de heer Herbert Van Petegem kregen, die een ommetje op zijn Aziatische reis maakte om Jef een Oostendse goeie dag te gaan brengen. Samen met Tone Brulin, die ook ginder ergens woont, hebben ze natuurlijk samen enkele mooie ogenblikken doorgemaakt door eens weer echt in hun taal te kunnen keuvelen.

.../...

KUNT GE ZE NOG ? ZING DAN MEE

(liedjes van vroeger uit de verzameling van Jef Klausing)

op een vliegend blad met liederen, gezongen door David Vermeulen en gedrukt bij Duclos-Weysen, Kerkstraat, 27 te Oostende vond ik volgende reeks liederen :

1. KLUCHTIG LIED OVER DE LOTGEVALLEN DER ONGELUKKIGSTE VROUW DER WERELD, (stemme : den Koekoe).
2. NIEUW LIEDEKEN die dient voor exempels voor alle Jongelingen : KLUCHTLIEDEKEN VAN DE VALSCHE MINNAAR.
3. BEKLAG VAN VICTOR, over 't lot van Josephine een arm meisje.
4. ROMANCE : DE SOLDAAT EN ZIJN BEMINDE (stemme : De verlatene moeder)
en

5. LIEFDEDRAMA TE OOSTENDE
droeve klacht van eene
JONGE DOCHTER
op 't graf van haren beminde
(stemme : De Bedrukte Pater)

Aanhoor eens hier maagden en vrienden
de droeve klacht van een teere maagd
die op het graf van haren beminde
nu zit te weenen bij duisteren nacht

refrein : Ach God ik zag hem zoo teer
die ik bemin en is er niet meer
ach God mijn beste vriend
die is er in zee verslind.

Ik heb bemind omtrent zeven jaren
een zacht en braaf deugdzaam jongman
dan kwamen wij den trouw te verklaren
en gaven daarop malkaar de hand

Ons liefde baarde vele geruchten
Maar nu baart zij ook veel bezwaar
en mijn schoone dagen moet ik nu zuchten
op het graf van mijnen minnaar

Wij waren voor elkander geboren
en in mijn herte staat uwe naam
wij hadden aan elkander gezworen
om tot der dood malkaar bij te staan

Onze naam die stond al geschreven
en het kontrakt gemaakt voor den trouw
ach mijn bruidskleed dat was gesneden
nog vier dagen dan werd ik zijn vrouw

O droeve dag 'k zal U nooit vergeten
als ik vernam dat uw schoon lichaam
binnen Oostende op strand was gesmeten
ik riep adieu 't is met mij gedaan

Met 't hert vol pijn beroofd van mijne zinnen
liep ik op 'tstrand en vond daar op 't zand
het dood lichaam van mijn beminde
en eenen brief van zijn eigen hand

In dezen brief kwam hij te verklaren
en sprak schoon lief ach liefste hoort
dat zijne ouders de oorzaak waren
dat hij hem had in de zee versmoord

Wat moet mijn teeder herte toch lijden
als de dag van trouwen kwam aan
hij die werd dan van mij dan gescheiden
en naar het treurig graf gedaan.

Aan wie moet ik mijn nood nu gaan klagen
er is voor mij geen woonst meer op aard
open dees graf en wilt mij begraven
hier aan de zijde van mij minnaar.

Ik bezit nog een versie die nog veel langer is, waarin de inhoud
van de brief in 't lang en in 't breed staat uiteengezet. Maar
genoeg, hiermee is weer bewezen dat de geschiedenis zich her-
haalt.

Het eigenaardige van dit lied is dat ik het nooit in Oostende
heb horen zingen, wel aan de kanten van Veurne/Nieuwpoort.
David Vermeulen was eigenlijk uit die streek afkomstig en ging
kermissen, bruiloften en feesten rond met zijn liederen.

J.H.K.

OOSTENDSE BIBLIOGRAFIE

BOEKEN BETREFFENDE DE COSTUMEN EN KEUREN

- Costumen ende keuren der stede van Oostende, her-druckt ten tijde
van Baudewyn Borm ende Jacobus Borm... Ghendt, Francoys
d'Erckel ende Michiel Maes (1609).
- Costumen ende ceuren der stede van Oostende by haerlieder door-
luchtighe HH. gheconfirmeert den Xsten Martij XVI'elve.
Ghendt, Jan van de Steene, 1619.
- VANDEN HANE, Laurens : Vlaems recht dat is costumen ende wetten
ghedecreteert by de graven ende gravinnen van Vlaenderen.
Ghendt, Maximiliaen Graet, 1664.
- Kueren ende costumen mitsgaders den deelbouck vanden lande vande
Vryen. Brugge, Guilliamme de Neve, 1624
- Kueren ende costumen mitsgaders den deelbouck vanden lande vanden
vryen. Hier zyn by ghevoecht eenighe ampliatic. Brugge,
Guilliamme de Neve, 1631.
- Keuren ende costuymen midtsgaders den deelboeck ende poletycke or-
donnantie vanden lande vanden Vryen.(gevolgd door:)Ordon-
nantien politique, ghestatueert ten lande vanden Vryen.
Brugge, Weduwe ende Hoirs van Ioannes Clouwet, 1676-1679
- Costumen ende keuren der stadt ende port van Oostende. Ghendt,
Petrus de Goesin, 1774
- Costumen ende keuren der stede van Oostende. (Oostende, Petrus de
Goesin, 1784).
- Costumen ende keuren der stede van Oostende ; bij Haerlieder Door-
lugtige H.H. geconfirmeert den thienden maerte 1611 ;
verrijkt met de notulen van Mre Laureyns van den Hane.
Oostende, J. Rodenbach, 1784.

.../...

JAN VAN WULPEN

Jan Van Wulpen is een Oostendse volkszanger geweest. In mijn verzameling vliegende bladen zijn er verschillende uitgegeven door Jan Van Wulpen.

ADAM EN EVA (stemme : sur l'air de tra, la, la)
HET NUMMER EEN (stemme : hoe lig ik hier in dees ellenden
Onderaan het blad vermelding : Alle liedjes te verkrijgen bij
Van Wulpen Jan. Die zonder iets te zwijgen, van
alles dichten kan - Werfstraat,63 - Oostende.
Een ander blad bevat de volgende teksten :
SCHRIKKELIJKE SPOORWEGRAMP TE SCHAARBEEK (stemme Fransche Vals)
DE JALOESIE VAN EEN KANNONIER
MIJN BESTE VRIEND IS MIJ ONTNOMEN (stemme: Blond Jeannetje)
VOOR 'T ONGELUK GEBOREN
LA CHANSON (air : Les Hirondelles (de Béranger) ou : de ma
Normadie)
LIEFDEZUCHT (kluchtlied, stemme : Caffer Jan)
SCHRIKKELIJKE MOORD OP DE DIENSTMEID VAN DEN PASTOOR VAN
OUDEZEELE (aria : Napoleon)
DE GEITEBOK (stemme : De Tramway)
'T VERTREK EN DE WEDERKOMST DER TWEE GELIEFDEN (stemme : al
doende leert men) (!!!!!!)
DE OPSLUITING VAN EEN KIND VAN 6 JAAR IN EEN KELDER DOOR
ZIJNE OUDERS (stemme : Droevige Minnaar)
MIJN BLONDINETJE

Dit alles gedrukt te Oostende bij DUCLOS-WEYSEN in de Kerstraat.
Diezelfde drukkerij heeft bovendien talrijke andere vliegende
bladen gedrukt voor liedjeszangers, waarvan een groot deel in
mijn collectie.

Naar het schijnt zou Jan Van Wulpen naderhand een confectiewinkel
gehad hebben in de Christinastraat, op de hoek van de vroegere
Kortestraat, de naam was "A L'INNOVATION".

Wie kan mij meer gegevens geven over Jan Van Wulpen, die een be-
kend zanger moet geweest zijn, want ik hoorde mijn grootmoeder
zaliger af ten toe zeggen "dat moeten we aan Jan Van Wulpen gaan
vertellen...".

Wie kan ook meer inlichtingen geven over Drukkerij Duclos-Weysen
in de Kerkstraat te Oostende ?
Met dank.

(JEF KLAUSING)

WAAR VINDEN WE DE OUDSTE VISSERSLIEDEREN ?

Volgens Elisabeth Seeger (A Pageant of Chinese History) zou kei-
zer FOE SJI, eerste keizer en eerste leider van het zwartharige
volk (2852-2738 vóór Kristus) zijn volk geleerd hebben hoe ze
moeten leven, het beeldschrift ontworpen en muziek gecomponeerd
voor fluiten, trommen en snaarinstrumenten. Hij leerde hen even-
eens vissen en maakte voor de vissers ook een lied om bij het
werk te zingen.

(JEF KLAUSING)